

Легета Ірина Валеріївна, курсантка
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
цивільного права і процесу Національної
академії внутрішніх справ *Полішко Н. Л.*

ІНСТИТУТ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Однією з необхідних умов розвитку демократичної держави є забезпечення основоположних прав, свобод та інтересів людини та громадянина. Одним з таких прав є непорушність власності та свобода розпорядження об'єктами права власності. Реалізація конституційних прав власника здійснюється за допомогою різноманітних цивільно-правових договорів. Одним з основним договором такої спрямованості є договір дарування. Основа сучасних положень щодо предмету та ознак дарування закладена у творах видатних дореволюційних вчених-цивілістів Мейера Д.І., Шершеневича Г.Ф., Грімма Д.Д. Цікаво, що дані автори по-різному розглядали дарування і його місце в системі цивільного права. Так, наприклад, Д.І. Мейер та Д.Д. Грімм інститут дарування розміщали у загальній частині, хоча перший відносив дарування до розділу «майнові права» (зокрема, як спосіб набуття майнового права), а інший – у контексті римського приватного права, взагалі виділяв особливе «вчення про дарування» при загальних положеннях про угоди.

Договір дарування – це погоджене волевиявлення обох сторін. Він являє собою не тільки акт розпорядження майном з боку власника – дарувальника, а й акт прийняття подарунка обдаровуваним. Як правило, згода обдаровуваного на укладення договору дарування заздалегідь не запрошується, вона найчастіше передбачається із самої поведінки обдаровуваного. Якщо згоду на прийняття майна в тій або іншій формі не виражено, договір не можна визнати укладеним. На сьогодні досить важливе врегулювання даного договору, адже він характеризується певними особливостями, предметом, правами сторін, формою.

Значне місце у системі підстав виникнення цивільних прав і обов'язків належить цивільно-правовому договору, який є основною правовою формою, що опосередковує рух цивільного обороту: переміщення матеріальних цінностей і надання послуг тощо, а також що досить важливий інститут цивільного права, який був і є актуальним с позиції його дослідження, розвитку та вдосконалення, оскільки стосується майнових інтересів людини.

Відповідно до ст. 6 ЦК сторони є вільними в укладанні договору, і при договорі дарування та пожертви угода укладається на взаємній згоді двох сторін.

Договір дарування та пожертви традиційно належить до найбільш стабільних розділів цивільного права. Завдяки цьому поняття договору дарування та пожертви та його видів у теорії цивільного права залишається практично незмінним ґрунтуючись на положеннях римського права. Але проаналізувавши тему, в мене виникли деякі питання, наприклад: за ст. 727 ЦК дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо обдарований створює загрозу безповоротної втрати дарунка, що має для дарувальника велику немайнову цінність.

В цій ситуації пропонується розібратись в таких аспектах: з одного боку, навіщо дарувати те, що має для дарувальника велику немайнову цінність, а з іншого - як в наступному довести це положення.

Отже, в цій ситуації як мінімум необхідна письмова форма договору дарування, а краще – нотаріально посвідчена в такому договорі на велику немайнову цінність речі.

Це положення є можливістю підкреслити й те, що довести факт створення загрози безповоротної втрати дарунка можна буде в наступному в разі встановлення певних умов володіння і користування дарунком, які мають бути встановлені в договорі.

При цьому, обдарований на підставі закону може вільно відчужити такий дарунок, фактично його знищити «на очах дарувальника», оскільки позов про розірвання договору може розглядатись, якщо на момент пред'явлення вимоги дарунок є збереженим.

Формально закон визначає межі поведінки обдарованого лише на момент після розірвання договору дарування і не встановлює заборон до цього моменту.

Нотаріус тут також не зможе допомогти дарувальнику зберегти дарунок, оскільки за договором дарування не вправі встановлювати обов'язок обдаровуваного вчиняти на користь дарувальника будь-яку дію майнового або немайнового характеру.

Тому скоріш всього особі, яка збирається посвідчити договір дарування за зазначених вище умов доцільно порадити написати заповіт, оскільки в такому разі дарунок, що має для дарувальника велику немайнову цінність, перейде до обдарованого тоді, коли річ не матиме для дарувальника великої немайнової цінності. Єдиним більш менш раціональним виходом з цієї ситуації є також обтяження дарунка правами третіх осіб на нього, наприклад, періодично його бачити.

Список використаних джерел

1. Ісаєв А.М. Права та обов'язки дарувальника за Цивільним кодексом//Журнал «Державне будівництво та місцеве самоврядування» // Випуск № 26 від 22.07. 2013. – 9 с.
2. Ярошенко О. Договір дарування // Сайт Міністерства юстиції України.
3. Цивільне право України : Навч. посібник / За ред. І.А Бірюкова, Ю.О. Заїки. – К. : Істина, 2004. – 394 с.
4. Договір дарування та пожертви // www.monax.ru/law.